

UCHWAŁĄ Nr 285.XLVIII.2018
RADY POWIATU W SIERPCU
z dnia 25 stycznia 2018r.

w sprawie uchwalenia Powiatowego programu rozwoju pieczy zastępczej na lata 2018 – 2020

Na podstawie art. 4 ust. 1 pkt 3a i art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2017 r. poz. 1868) oraz art. 180 pkt 1 i art. 182 ust. 6 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2017 r. poz. 697 z późn.zm.) uchwała się, co następuje:

§ 1. Uchwała się Powiatowy program rozwoju pieczy zastępczej na lata 2018 – 2020, w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY RADY

Jan Rzeszutarski

POWIATOWY PROGRAM ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ NA LATA 2018 – 2020

POWIATOWE CENTRUM POMOCY RODZINIE
ul. Świętokrzyska 2a
09-200 Sierpc

grudzień 2017

SPIS TREŚCI

I. Stan prawny w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej;	2
II. Stan pieczy zastępczej na terenie powiatu sierpeckiego	6
III. Cel i zadania powiatowego programu rozwoju pieczy zastępczej na lata 2018 – 2020 ...	13
IV. Monitoring i ewaluacja programu	18
V. Źródła finansowania	18

I. STAN PRAWNY W ZAKRESIE WSPIERANIA RODZINY I SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ

System pieczy zastępczej to zespół osób, instytucji i działań mających na celu zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom w przypadkach niemożności sprawowania opieki i wychowania przez rodziców¹. Formą najbardziej zbliżoną do naturalnego środowiska, w jakim powinno wychowywać się dziecko są rodziny zastępcze. Rolą systemu pieczy zastępczej jest zapewnienie dziecku bezpiecznego środowiska wychowawczego respektującego jego prawa: prawo powrotu do rodziny, utrzymywania osobistych kontaktów z rodzicami, stabilnego środowiska wychowawczego, kształcenia, rozwoju uzdolnień oraz pomocy w przygotowaniu do samodzielnego życia.

W systemie pieczy zastępczej wyróżnia się pieczę zastępczą instytucjonalną i rodzinną.

Rodzinna piecza zastępcza jest realizowana w dwóch formach:

- ⇒ Rodzina zastępcza;
- ⇒ Rodzinny dom dziecka.

Wyróżnia się trzy typy rodzin zastępczych:

- ⇒ **Rodzina zastępcza spokrewniona** – tworzona jest przez wstępnych lub rodzeństwo dziecka;
- ⇒ **Rodzina zastępcza niezawodowa** – tworzona jest przez osoby, które nie są wstępnymi lub rodzeństwem dziecka, w rodzinie zastępczej niezawodowej umieszcza się w tym samym czasie nie więcej niż 3 dzieci (z wyjątkiem licznego rodzeństwa);
- ⇒ **Rodzina zastępcza zawodowa** – tworzona jest przez osoby, które nie są wstępnymi lub rodzeństwem dziecka, oprócz świadczenia pieniężnego na pokrycie kosztów utrzymania każdego umieszczonego w niej dziecka otrzymuje także wynagrodzenie z tytułu pełnienia funkcji rodziny zastępczej, w rodzinie tej umieszcza się w tym samym czasie nie więcej niż 3 dzieci (z wyjątkiem licznego rodzeństwa). Rodzina zastępcza zawodowa może działać również jako:
 - ⇒ **rodzina zastępcza zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego** – przyjmuje dziecko na podstawie orzeczenia sądu, w przypadku gdy dziecko zostało doprowadzone przez Policję lub Straż Graniczną, na wniosek rodziców dziecka lub innej osoby, w przypadku bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie;
 - ⇒ **rodzina zastępcza zawodowa specjalistyczna** – umieszcza się w niej w szczególności dzieci legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, dzieci na podstawie art. 6 pkt 9 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. z 2016r. poz. 1654, z późn. zm.) oraz małoletnie matki z dziećmi.

Obok rodziny zastępczej drugą formą rodzinnej pieczy zastępczej jest **rodzinny dom dziecka**, w tym samym czasie może w nim przebywać nie więcej niż 8 dzieci (z wyjątkiem licznego rodzeństwa).

¹ Art. 2 ust. 2 Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2017 r. poz. 697 z późn. zm.)

Piecznia zastępcza instytucjonalna realizowana jest w ramach placówek opiekuńczo-wychowawczych, regionalnych placówek opiekuńczo-terapeutycznych oraz interwencyjnych ośrodków preadopcyjnych. Ze względu na specyfikę, wyróżnia się następujące rodzaje placówek opiekuńczo-wychowawczych:

- ⇒ typu socjalizacyjnego;
- ⇒ typu interwencyjnego;
- ⇒ typu specjalistyczno-terapeutycznego;
- ⇒ typu rodzinnego.

Niezależnie od typu, placówka opiekuńczo-wychowawcza zapewnia dziecku całodobową opiekę i wychowanie oraz zaspokaja jego niezbędne potrzeby bytowe, zdrowotne, emocjonalne, rozwojowe, społeczne i religijne, w tym zapewnia dostęp do kształcenia dostosowanego do jego wieku i możliwości. Pracownicy placówki umożliwiają także kontakt dziecka z rodzicami i innymi osobami bliskimi oraz podejmują działania w celu powrotu dziecka do rodziny.

Placówka typu interwencyjnego w szczególności przyjmuje dzieci w sytuacjach wymagających natychmiastowego zapewnienia im opieki. Pobyt dziecka w placówce interwencyjnej nie może trwać dłużej niż 3 miesiące (w sytuacjach, gdy postępowanie sądowe w sprawie uregulowania sytuacji prawnej dziecka jest w toku, pobyt w placówce interwencyjnej może być przedłużony do czasu zakończenia trwającego postępowania sądowego).

Placówka typu specjalistyczno-terapeutycznego sprawuje opiekę nad dziećmi o indywidualnych potrzebach, w szczególności legitymującymi się orzeczeniem o niepełnosprawności albo orzeczeniem o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności, wymagającymi stosowania specjalnych metod wychowawczych i specjalistycznej terapii, wymagającymi wyrównania opóźnień rozwojowych i edukacyjnych. Placówka typu specjalistyczno-terapeutycznego zapewnia dzieciom zajęcia wychowawcze, socjoterapeutyczne, korekcyjne, kompensacyjne, logopedyczne, terapeutyczne, rekompensujące braki w wychowaniu w rodzinie i przygotowujące do życia społecznego, a dzieciom niepełnosprawnym także odpowiednią rehabilitację i zajęcia rewalidacyjne.

W placówce typu rodzinnego wychowują się dzieci w różnym wieku, w tym dorastające i usamodzielniające się, w szczególności umożliwia wspólne wychowanie i opiekę licznemu rodzeństwu. W tym samym czasie w placówce tego typu może przebywać nie więcej niż 8 wychowanków.

W regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej są umieszczane dzieci wymagające szczególnej opieki, które ze względu na stan zdrowia wymagają stosowania specjalistycznej opieki i rehabilitacji nie mogą zostać umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej lub w placówce opiekuńczo-wychowawczej. W placówce tego typu można umieścić, w tym samym czasie, łącznie nie więcej niż 30 dzieci.

W interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym umieszcza się dzieci do ukończenia pierwszego roku życia, które wymagają specjalistycznej opieki i w okresie oczekiwania na przysposobienie nie mogą zostać umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej. W ośrodku w tym samym czasie można umieścić nie więcej niż 20 dzieci.

Prowadzenie regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej oraz interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego należy do zadań własnych samorządu województwa.

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2017r. poz. 697 z późn.zm.) wyraźnie dzieli kompetencje między samorząd gminny i powiatowy w zakresie: pracy z rodziną - co należy do zadań własnych gmin² - i organizacji pieczy zastępczej – co należy do zadań własnych powiatu.³

Umieszczenie dziecka w systemie pieczy zastępczej powinno być ostatecznością, po wykorzystaniu przez gminę wszystkich możliwych form wsparcia rodziny naturalnej, a celem umieszczenia dziecka w środowisku zastępczym jest stworzenie warunków pomocy i pozytywnych zmian w rodzinie, aby dziecko mogło powrócić pod opiekę rodziców. Natomiast w sytuacji, gdy jest to niemożliwe, prowadzone są działania pozwalające na przysposobienie dziecka lub przygotowanie go do samodzielnego i odpowiedzialnego życia poprzez zaspokojenie jego niezbędnych potrzeb, w szczególności emocjonalnych, rozwojowych, zdrowotnych, bytowych, społecznych i religijnych.

Zgodnie z art. 180 ustawy do zadań własnych Powiatu w kontekście pieczy zastępczej należy:

- 1) opracowanie i realizacja 3-letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających między innymi coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych;
- 2) zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz w placówkach opiekuńczo-wychowawczych;
- 3) organizowanie wsparcia osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka oraz placówki opiekuńczo-wychowawcze i regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne, przez wspieranie procesu usamodzielnienia;
- 4) tworzenie warunków do powstawania i działania rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka i rodzin pomocowych;
- 5) prowadzenie placówek opiekuńczo-wychowawczych;
- 6) organizowanie szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka i dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego oraz kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego;
- 7) organizowanie wsparcia dla rodzinnej pieczy zastępczej, w szczególności przez tworzenie warunków do powstawania:
 - a) grup wsparcia,
 - b) specjalistycznego poradnictwa;
- 8) wyznaczanie organizatora rodzinnej pieczy zastępczej;
- 9) zapewnienie przeprowadzenia przyjętemu do pieczy zastępczej dziecku niezbędnych badań lekarskich;
- 10) prowadzenie rejestru danych, o którym mowa w art. 46 (osób zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub do prowadzenia rodzinnego domu dziecka; oraz osób pełniących funkcję rodziny zastępczej

² art. 10 ust 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2017r. poz. 697 z późn.zm.) – dalej ustawy

³ art. 32 ust. 2 ustawy.

zawodowej lub rodziny zastępczej niezawodowej oraz prowadzących rodzinny dom dziecka);

11) kompletowanie we współpracy z właściwym ośrodkiem pomocy społecznej dokumentacji związanej z przygotowaniem dziecka do umieszczenia w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka;

12) finansowanie:

- a) świadczeń pieniężnych dotyczących dzieci z terenu powiatu, umieszczonych w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka, placówkach opiekuńczo-wychowawczych, regionalnych placówkach opiekuńczo-terapeutycznych, interwencyjnych ośrodkach preadopcyjnych lub rodzinach pomocowych, na jego terenie lub na terenie innego powiatu;
- b) pomocy przyznawanej osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka, placówki opiekuńczo-wychowawcze lub regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne;
- c) szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego oraz szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka oraz dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego.

Zadania Powiatu w zakresie pieczy zastępczej są realizowane przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sierpcu, które zostało jednocześnie wyznaczone przez Starostę Powiatu Sierpeckiego na Organizatora rodzinnej pieczy zastępczej.

Zadania gminnych podmiotów organizujących pracę z rodziną wykonują ośrodki pomocy społecznej funkcjonujące we wszystkich gminach.

II. STAN PIECZY ZASTĘPCZEJ NA TERENIE POWIATU SIERPECKIEGO

Na terenie naszego powiatu funkcjonuje piecza zastępcza instytucjonalna (placówka opiekuńczo – wychowawcza socjalizacyjna) i rodzinna – w zdecydowanej większości w formie rodzin zastępczych spokrewnionych (tj. dziadkowie i rodzeństwo dziecka). Rodziny zastępcze niezawodowe to w naszym wypadku również w większości opiekunowie z dalszej rodziny dzieci (wujostwo). Według ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej za rodzinę zastępczą spokrewnioną uznaje się jedynie wstępnych lub rodzeństwo dziecka, natomiast rodziny zastępcze tworzone przez innych członków rodzin zostały nazwane rodzinami zastępczymi niezawodowymi.

Liczba rodzin zastępczych w powiecie

Typy rodzin zastępczych	Rok						
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017*
spokrewnione	51	42	49	49	44	42	40
niezawodowe	3	16	17	18	17	17	17
zawodowe	1	1	1	1	2	2	2
razem	55	59	67	68	63	61	59

* na 30.06.2017r.

Wśród rodzin niezawodowych na dzień 30 czerwca 2017r. były tylko dwie rodziny tworzone przez obce dla dzieci osoby.

Liczba dzieci przebywających w rodzinach zastępczych:

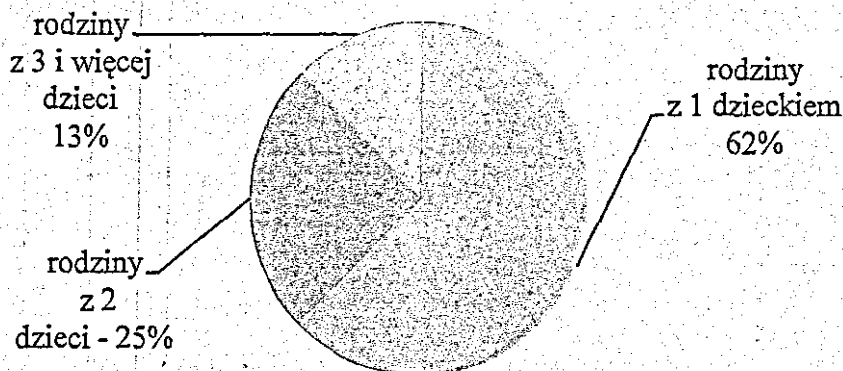
w rodzinach zastępczych	Rok						
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017*
spokrewnionych	72	56	67	67	66	66	63
niezawodowych	6	22	23	23	21	20	21
zawodowych	3	3	3	3	5	5	6
razem	81	81	93	93	92	91	90

* na 30.06.2017r.

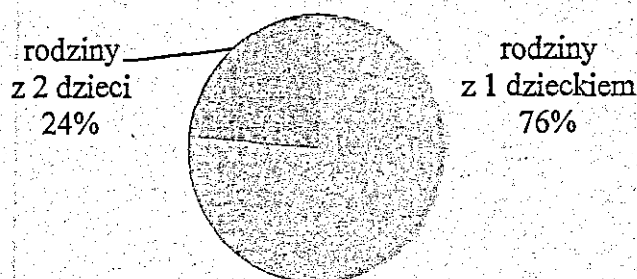
Liczba rodzin zastępczych ze względu na miejsce zamieszkania

m. Sierpc	23
gminy wiejskie	36

Rodziny spokrewnione - liczba przyjętych dzieci

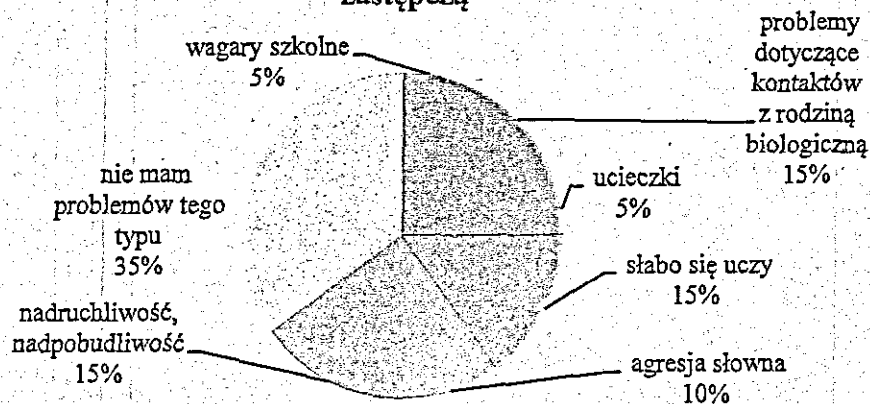
Wśród rodzin niezawodowych nie ma rodzin z większą liczbą dzieci niż dwoje

Na terenie funkcjonują tylko dwie rodziny zastępcze zawodowe, na dzień analizy już niestety bez możliwości dalszych umieszczeń. Na terenie powiatu nie funkcjonuje rodzina o charakterze pogotowia rodzinnego, ani rodzina zastępcza specjalistyczna. Nie funkcjonuje rodzina gotowa na przyjęcie dzieci, ani przeszkoleni i zakwalifikowani kandydaci na rodziny zastępcze.

W ramach prac nad Programem do rodzin zastępczych na terenie powiatu wystosowano ankiety, w których pytano między innymi o rodzaje problemów, jakie występują w zachowaniach dzieci w pieczy:

Rodzaje problemów w przypadku dziecka objętego opieką zastępczą

Zaznaczyć należy, że rodziny nie wymieniły problemów takich jak: kradzieże, problemy w relacjach między dziećmi własnymi a dziećmi w opiece zastępczej, agresja fizyczna, uzależnienie, rozwiązłość seksualna, skłonność do manipulowania ludźmi, "cwaniactwo", zaś skala zgłoszonych problemów jest bardzo mała. Niestety, wyniki obserwacji w trakcie bezpośredniej pracy z rodzinami są znacznie mniej zadowalające. Znacząca większość dzieci w rodzinach uczy się bardzo słabo. Szkoły zgłaszają wiele problemów z zachowaniem dzieci. Zdarzają się przypadki prowadzenia przez Sąd postępowań w sprawach nieletnich. Wszystkie te problemy są w większości wynikiem zaniedbań ze strony rodziców biologicznych i traum przeżytych przez dzieci w domach rodzinnych przed umieszczeniem w pieczy.

W Powiatowym Domu Dzieci w Szczutowie na dzień 30 czerwca 2017r. przebywało 13 dzieci, przy czym troje pochodzi z innych powiatów.

W pieczy zastępczej instytucjonalnej na terenie innych powiatów na dzień 30 czerwca 2017r. było umieszczonych 23 naszych dzieci. Najwięcej dzieci przebywa w placówkach w powiecie mławskim oraz gostyńskim.

Dzieci umieszczone w placówkach poza terenem powiatu na dzień 30.06.2017r.

Placówka	Powiat	Ilość dzieci	Koszt m-czny w 2017r.	Koszt roczny
DD Kowalewo	Mławski	7	4 012	48 140
			3 838	46 054
			4 347	52 158
			4 347	52 158
			3 838	46 054
			3 838	46 054
			3 838	46 054
POWW Gołotczyzna	Ciechanowski	3	4 818	57 816
			4 818	57 816
			4 818	57 816
SOS Wioska Dziecięca Rodzinny Dom Dziecka	Miasto Siedlce	2	3 000	36 000
			3 000	36 000
POW Kutno	Kutnowski	2	5145	61740
			5145	61740
RDD Wołomin	Wołomiński	2	3732	44784
			3732	44784
POW Gostynin	Gostyński	5	3 837	46 040
			3 837	46 040
			3 837	46 040
			3 837	46 040
			3 837	46 040
RPOT Gdańsk	Woj. Pomorskie	2	6 614	79 373
			6 614	79 373
Razem		23	98677	1.184.114
Średni koszt pobytu 1 dziecka w placówce			4 290	51 483

Orientacyjny koszt pobytu dzieci w rodzinach zastępczych

Rodziny	Liczba dzieci	Kwota na miesiąc/droga	Koszt miesięczny	Koszt roczny
spokrewnione	63	660	41580	498960
niezawodowe	21	1000	21000	252000
zawodowe	przykładowe wynagrodzenia dla 2 rodzin	3000	6000	72000
	6	1000	6000	72000
ogółem	90		74580	894960
Średni koszt pobytu 1 dziecka w rodzinie			828	9944

Średni koszt pobytu 1 dziecka w placówce opiekuńczo – wychowawczej w innym powiecie to 4.290zł. Średni koszt pobytu 1 dziecka w rodzinie zastępczej to niecały tysiąc złotych. Rodzinna piecza zastępcza jest nieporównywalnie tańsza dla Powiatu.

Oczywiście, oprócz kosztów finansowych (pieniędzy które przekazujemy do mieszkańców innych powiatów) należy pamiętać o tym, że w przypadku znacznego oddalenia placówki czy rodziny zastępczej praktycznie skazujemy te dzieci na oderwanie od miejsc pochodzenia.

Najtrudniej jest znaleźć opiekę dla małych i chorych dzieci - brak jest rodzin gotowych do pełnienia funkcji rodzin zastępczych. Wiele razy musimy korzystać z możliwości umieszczenia noworodków, niemowląt w Interwencyjnym Ośrodku Preadopcyjnym w Otwocku. Uwagę zwracają koszty pobytu dzieci w takiej placówce - koszt pobytu jednego dziecka to około 6 tysięcy zł, przy czym w przypadku zawodowej rodziny zastępczej o charakterze pogotowia rodzinne wynagrodzenie byłoby nie niższe niż 2 600 zł miesięcznie plus koszt wsparcia do kosztów utrzymania każdego dziecka 1 tysiąc zł. Podobnie wysoko kształtują się koszty pobytu w placówce specjalistycznej takiej jak Regionalna Placówka Opiekuńczo - Terapeutyczna w Gdańsku (przebywa tam dwoje naszych dzieci z wieloma schorzeniami).

Napływ dzieci do pieczy kształtuje się różnie w różnych latach:

Rok	Rodziny zastępcze	PDD w Szczutowie	Placówki w innych powiatach
I. półrocze 2017	8	1	5
2016	13	3	4
2015	16	2	10
2014	12	4	3

Czas przebywania dzieci w pieczy jest niestety w większości wieloletni. Powroty dzieci do domów rodzinnych są pojedynczymi przypadkami. Najczęstszym powodem opuszczenia pieczy jest usamodzielnienie.

Wśród dzieci przebywających w pieczy są dzieci wolne prawnie, zgłoszone do ośrodka adopcyjnego. Jednak z uwagi na wiek dzieci, przywiązanie do rodziny zastępczej, więzi rodzinne dzieci w większości nie są kwalifikowane do przysposobienia. Rocznie z pieczy na naszym terenie do rodzin adopcyjnych trafia jedno, dwoje niemowląt.

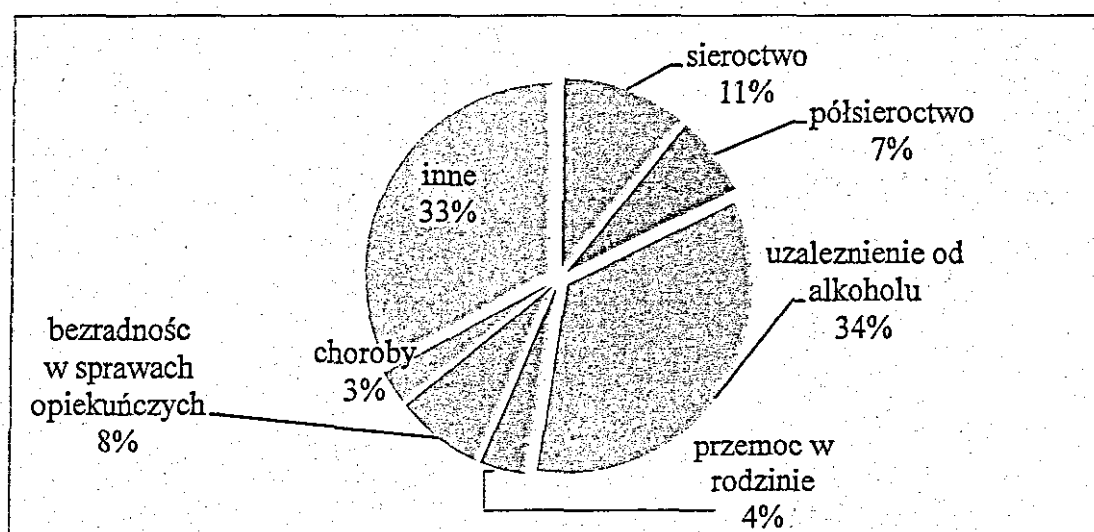
	Dzieci przebywające w pieczy	Dzieci wolne prawnie
PDD	13	5
Rodziny zastępcze na terenie powiatu		
spokrewnione	63	20
niezawodowe	21	12
zawodowe	6	1

Wiek dzieci przebywających w pieczy zastępczej na koniec pierwszego półrocza 2017r. (zarówno na terenie powiatu jak i poza granicami powiatu)

Wiek dziecka w latach	Rodziny			Placówki
	spokrewnione	niezawodowe	zawodowe	
Poniżej 1 roku	0	0	0	0
Od 1 roku do 3 lat	2	1	2	1
4-6	2	1	1	1
7-13	29	7	0	9
14-17	26	8	1	18
18-24	4	4	2	8
SUMA	63	21	6	36

Wśród dzieci przebywających w pieczy na terenie powiatu 10 miało orzeczenia o niepełnosprawności, z czego 7 w rodzinach zastępczych i 3 w placówce. Czworo dzieci miało orzeczenia z powodu zaburzeń psychicznych, inne powody to zaburzenia układów oddechowego, krążenia, całościowe zaburzenia rozwoju.

Jako powody umieszczenia dzieci w pieczy wymienić należy uzależnienia rodziców, w tym głównie alkoholizm. Na inne przyczyny składają się m.in. opuszczenie dziecka przez rodzica, takie skumulowanie problemów, że nie można wymienić głównego.

Na dzień 30.06.2017r. opiekę nad rodzinami zastępczymi sprawowało 2 koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej oraz 2 pracowników wykonujących obowiązki koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej zatrudnionych przez Centrum Pomocy Rodzinie.

Zgodnie z przyjętymi procedurami pracownik PCPR pozostaje w stałym kontakcie osobistym i telefonicznym z rodziną zastępczą (spotkania odbywają się według potrzeb, zwykle nie rzadziej niż raz na miesiąc, dwa miesiące). Na podstawie dokonanej diagnozy oraz zgłoszonych przez rodzinę zastępczą potrzeb obejmuje ją wsparciem i udziela pomocy. Pracownicy pozostają również w stałym kontakcie z sądem, instytucjami oświatowymi, placówkami medycznymi i innymi współpracującymi z rodziną zastępczą.

Według ustawy koordynator rodzinnej pieczy zastępczej może mieć pod opieką łącznie nie więcej niż 15 rodzin zastępczych lub rodzinnych domów dziecka. Równocześnie należy pamiętać, że do obowiązków tych osób należy również udzielanie wsparcia pełnoletnim wychowankom rodzinnych form pieczy zastępczej.

Pozostają w stałym kontakcie osobistym, telefonicznym lub mailowym z pełnoletnimi wychowankami pieczy zastępczej, także z tymi pozostającym po osiągnięciu pełnoletności w dotychczasowej rodzinie zastępczej za jej zgodą. Wspierają go w procesie wyboru opiekuna usamodzielniania, opracowania i realizacji indywidualnego programu usamodzielniania, który jest realizowany przez wychowanka do ukończenia przez niego 25 lat oraz udziela mu wsparcia w zakresie zdiagnozowanych i zgłoszonych przez niego potrzeb.

Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej i pracownicy PCPR współpracują z 33 pełnoletnimi wychowankami, którzy prowadzą samodzielne gospodarstwo domowe i korzystają z pomocy PCPR.

Pomoc w uzyskaniu zatrudnienia polega na wspieraniu osoby usamodzielnianej w zdobyciu kwalifikacji zawodowych, uzyskaniu odpowiedniego wykształcenia zgodnie z jej możliwościami i dążeniami mającymi na celu uzyskanie zatrudnienia. Wsparcie to odbywa się głównie w ramach działań socjalnych, brakuje możliwości organizacyjnych, skoordynowanej współpracy jednostek na rzecz zatrudniania pełnoletnich wychowanków.

Pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, jest realizowana głównie przez umożliwienie zamieszkania w mieszkaniu chronionym. Mieszkanie zapewnia warunki samodzielnego funkcjonowania w środowisku, w integracji ze społecznością lokalną. W powiecie funkcjonują trzy mieszkania, w tym jedno z dwoma oddzielnymi pokojami, umożliwiającymi zamieszkanie dwóch osób. Ponadto pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych realizowana jest poprzez pisanie poparcie wniosków wychowanków o przydział lokalu z zasobów lokalowych Gmin. Jednak te zasoby są w gminach bardzo małe, szczególnie wiejskich.

W ankietach pozyskanych w ramach prac nad Programem Gminy wskazywały właśnie potrzebę zapewnienia mieszkań i zatrudnienia.

Pozytywne aspekty pieczy zastępczej w powiecie:

- PCPR jest organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej,
- wykształcona i doświadczona kadra Organizatora,
- procedura kwalifikacyjna dla kandydatów do rodzinnej pieczy zastępczej,
- poradnictwo specjalistyczne w siedzibie Organizatora,
- trenerzy PRIDE w ramach kadry Organizatora,

- placówka opiekuńczo – wychowawcza typu socjalizacyjnego,
- mieszkanie chronione dla pełnoletnich wychowanków,
- współpraca z pracownikami socjalnymi i asystentami z gmin,
- współpracy przedstawicieli pieczy zastępczej i ośrodków pomocy społecznej, Sądu Rejonowego w Sierpcu w zakresie umieszczania dziecka w pieczy zastępczej, pracy z rodziną dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej oraz powrotu dziecka do rodziny oraz procedury przewozu i przekazania dziecka do rodziny zastępczej, placówki opiekuńczo-wychowawczej w związku z interwencją kryzysową w rodzinie dziecka.

Utrudniają realizowanie zadań systemu pieczy zastępczej:

- brak zaufania do rodzinnych form pieczy zastępczej w społeczeństwie i władzach lokalnych,
- brak kandydatów do pełnienia rodzinnej pieczy zastępczej,
- brak pogotowia rodzinnego,
- brak placówek opiekuńczo - wychowawczych typu rodzinnego,
- niewystarczająca ilość rodzin zastępczych niezawodowych i zawodowych,
- brak rodzin pomocowych,
- brak specjalistycznej rodziny zastępczej zawodowej,
- brak grup wsparcia,
- brak organizacji pozarządowych wspierających pieczę zastępczą,
- brak samochodu służbowego u Organizatora,
- w gminach brak ośrodków wsparcia, placówek dziennych,
- brak w gminach rodzin wspierających,
- brak środków finansowych na atrakcyjne warunki zatrudnienia i wynagradzania rodzin zastępczych,
- brak środków finansowych na przewidziane w ustawie fakultatywne finansowe formy wsparcia rodzin zastępczych,
- brak na terenie powiatu specjalistów: psychiatrów dziecięcych, seksuologa, psychoterapeutów, psychologów dziecięcych, logopedów, neurologów dziecięcych itp.),
- brak preferencji dla dzieci z rodzin zastępczych i placówek w dostępie do lekarzy specjalistów;
- wypalenie zawodowe istniejących opiekunów zastępczych zawodowych,
- brak placówek opiekuńczo-wychowawczych typu specjalistyczno-terapeutycznego,
- brak możliwości wsparcia pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej w uzyskaniu zatrudnienia, mieszkań na terenie swoich gmin.

III. CEL I ZADANIA POWIATOWEGO PROGRAMU ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ NA LATA 2018 – 2020

Podstawowym wymogiem formalnym programu jest ustalenie corocznego limitu rodzin zastępczych zawodowych:

Rok 2018 – 2 rodziny zastępcze zawodowa
Rok 2019 - 2 rodziny zastępcze zawodowe
Rok 2020 - 3 rodziny zastępcze zawodowe.

CEL GŁÓWNY: ZAPEWNIENIE DZIECIOM PROFESJONALNEJ OPIEKI W ODPOWIEDNIACH FORMACH PIECZY ZASTĘPCZEJ

Wskaźnik realizacji:

1. Liczba miejsc w rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej jest adekwatna do bieżących potrzeb w tym zakresie,
2. Wzrost liczby rodzinnych form pieczy zastępczej, przede wszystkim rodzin zastępczych zawodowych i niezawodowych (faktycznie niespokrewnionych z dzieckiem).

CEL I: ROZWÓJ RODZINNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ

Przewidywany efekt: W wyniku podjętych licznych inicjatyw sprzyjających pozyskiwaniu kandydatów do sprawowania rodzinnych form pieczy zastępczej, zwiększy się liczba rodzin zastępczych. Dzięki ofercie szkoleń dla niezawodowych i spokrewnionych rodzin zastępczych wzrośnie także jakość sprawowanej przez nie pieczy. W wyniku podejmowania inicjatyw integracyjnych (w tym organizacji grup wsparcia), wzrośnie spójność środowiska rodzinnej pieczy zastępczej. Specjalizacja rodzinnej pieczy zastępczej, w tym zbudowanie atrakcyjnej oferty wsparcia dla rodzin zastępczych, przyczyni się do podniesienia atrakcyjności pełnienia roli rodzin zastępczych, co również przyczyni się do zwiększenia liczby kandydatów do pełnienia tych funkcji.

ZADANIA

Treść	Realizatorzy	Termin realizacji	Wskaźnik/i realizacji zadania	Sposób i częstotliwość mierzenia wskaźnika
1. Opracowanie koncepcji realizacji działań sprzyjających pozyskiwaniu kandydatów do sprawowania funkcji opiekunów zastępczych	PCPR	2018	Opracowana koncepcja	Bieżące monitorowanie procesu opracowywania koncepcji
2. Prowadzenie działań informacyjnych sprzyjających pozyskiwaniu kandydatów do sprawowania funkcji opiekunów zastępczych, rodzin pomocowych oraz osób zatrudnianych do pomocy w rodzinach zastępczych oraz ewentualne modyfikowanie ich na podstawie wyników monitoringów.	PCPR	Przez cały okres realizacji Programu	Rodzaj i liczba przeprowadzonych działań (<i>wskaźnik produktu</i>); Wzrost liczby opiekunów zastępczych (<i>wskaźnik rezultatu</i>).	Zliczanie przeprowadzonych działań - na bieżąco, Monitorowanie liczby opiekunów zastępczych - na bieżąco.
3. Zapewnianie oferty szkoleń i warsztatów dla opiekunów zastępczych adekwatnie do potrzeb	PCPR	Przez cały okres realizacji Programu	Rodzaj i liczba szkoleń i warsztatów zorganizowanych dla opiekunów zastępczych; Liczba uczestników szkoleń, warsztatów,	Wykazu szkoleń, warsztatów, w których wzięli udział opiekunowie zastępczy. Bieżące zliczanie liczby uczestników szkoleń, warsztatów
4. Propagowanie i wsparcie organizacyjne grup wsparcia dla opiekunów zastępczych	PCPR	Przez cały okres	Liczba spotkań grup/y wsparcia, liczba uczestników	Bieżące zliczanie liczby spotkań i liczby uczestników

		realizacji	spotkań grup/y wsparcia	grup/y wsparcia.
5. Opracowanie systemu zapewniania możliwości opieki nad dzieckiem w sytuacji korzystania z prawa do czasowego niesprawowania opieki nad dzieckiem opiekunów zastępczych	PCPR	2018	Zapewnianie możliwości opieki nad dzieckiem	Bieżące monitorowanie sytuacji
6. Opracowanie, wdrożenie oraz upowszechnienie wśród osób zainteresowanych zasad dotyczących przyznawania świadczeń finansowych obligacyjnych i fakultatywnych	PCPR	2018	Wdrożone i upowszechnione zasady świadczeń finansowych.	Monitorowanie procesu wdrażania zasad

CEL II: FUNKCJONOWANIE PLACÓWKI OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZEJ ZGODNIE Z WYMOGAMI PRAWA I TWORZENIE WARUNKÓW SPRZYJAJĄCYCH INDYWIDUALIZACJI PRACY Z DZIECKIEM

Przewidywany efekt:

Funkcjonowanie placówki opiekuńczo-wychowawczej zgodnie z wymogami prawa. Zapewnienie kadrze placówki dostępu do szkoleń i warsztatów zgodnie z ich zapotrzebowaniem przyczynią się do wzrostu efektywności działań wychowawczych. Indywidualizowanie pracy z dzieckiem poprzez zapewnienie środowiska zbliżonego do rodzinnego, wytworzenie poczucia bezpieczeństwa psychicznego i zaufania, odpowiednie kwalifikacje kadry pracującej z dzieckiem.

ZADANIA

Treść	Realizatorzy	Termin realizacji	Wskaźnik/i realizacji zadania	Sposób i częstotliwość mierzenia poziomu wskaźnika
1. Szkolenia, warsztaty, superwizje dla kadry placówki opiekuńczo-wychowawczej	DD, PCPR		Rodzaj i liczba szkoleń, warsztatów oraz superwizji, liczba uczestników	Wykaz szkoleń, warsztatów i superwizji,
2. Trening interpersonalny i asertywności dla wychowanków	DD	Przez cały okres realizacji	Rodzaj i liczba szkoleń, warsztatów	Bieżące zliczanie liczby

3. Cykl zajęć edukacyjnych i profilaktycznych dotyczących problemów uzależnień (nikotynizm, narkomania, alkoholizm)	Trenerzy, specjaliści	Programu	Liczba wychowanków - uczestników	uczestników
4. Cykl zajęć poświęconych problematyce dojrzewania w grupach dla chłopców i dziewcząt.				

CEL III: WZMOCNIENIE PODSTAW ORGANIZACYJNYCH SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ

Przewidywany efekt:

Wprowadzone procedury i zasady dotyczące realizacji określonych zadań w obszarze pieczy zastępczej, jak też upowszechnienie dobrych praktyk zidentyfikowanych w zakresie współpracy między instytucjami zaangażowanymi w system pieczy zastępczej (organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej, placówką opiekuńczo-wychowawczą, formami rodzinnej pieczy zastępczej, poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, szkołami, placówkami służby zdrowia oraz sądami, gminami) doprowadzą w rezultacie do udoskonalenia podstaw organizacyjnych systemu pieczy zastępczej funkcjonującego w powiecie sierpeckim. Przyczyni się do tego również wzmocnienie potencjału kadry Organizatora rodzinnej pieczy zastępczej poprzez zatrudnianie adekwatnej do potrzeb liczby koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej i pracowników pracujących w obszarze pieczy zastępczej oraz umożliwienie im dostępu do szkoleń podnoszących kwalifikacje zawodowe zgodnie z zapotrzebowaniem.

ZADANIA

Treść	Realizator	Termin realizacji	Wskaźnik/i realizacji zadania	Sposób i częstotliwość mierzenia wskaźnika
1. Opracowanie standardów sporządzania diagnozy psychofizycznej dzieci umieszczanych w pieczy zastępczej	PCPR	2018/2019	Opracowane standardy	Bieżące monitorowanie procesu opracowywania standardów
2. Opracowanie i wdrożenie ujednoliconych zasad przyznawania pomocy finansowej usamodzielnianym wychowankom pieczy zastępczej i upowszechnienie informacji o zasadach wśród zainteresowanych osób;	PCPR	2018	Opracowane i wdrożone ujednolicone zasady przyznawania pomocy oraz zasady wspierania	Bieżące monitorowanie procesu opracowywania ujednoliconych zasad przyznawania pomocy

<p>3. Opracowanie i wdrożenie wytycznych do wspierania usamodzielniających się wychowanków przy współpracy z urzędem pracy, gminami</p>	<p>PCPR</p>	<p>2018</p>	<p>usamodzielniających się wychowanków</p> <p>Opracowane i wdrożone wytyczne. Liczba wychowanków objęta wsparciem, liczba i rodzaj działań we współpracy z jednostkami</p>	<p>finansowej</p> <p>Bieżące monitorowanie procesu opracowywania Bieżące monitorowanie realizacji wytycznych</p>
<p>4. Wzmacnianie kompetencji osób zatrudnionych przez organizatora rodzinnej pieczy zastępczej (koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej i pracowników socjalnych) poprzez zapewnianie im oferty szkoleń adekwatnie do potrzeb.</p>	<p>PCPR</p>	<p>Przez cały okres realizacji Programu</p>	<p>Rodzaj i liczba szkoleń, w których wzięły udział osoby zatrudnione przez organizatora rodzinnej pieczy zastępczej</p>	<p>Prowadzenie bieżącego wykazu szkoleń</p>
<p>5. Zapewnianie adekwatnej do potrzeb liczby osób zatrudnionych przez organizatora rodzinnej pieczy zastępczej (koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej i pracowników socjalnych).</p>	<p>PCPR</p>	<p>Przez cały okres realizacji Programu</p>	<p>Liczba osób zatrudnionych przez organizatora rodzinnej pieczy zastępczej</p>	<p>Monitorowanie liczby osób zatrudnionych przez organizatora rodzinnej pieczy zastępczej</p>
<p>6. Organizowanie spotkań służących integracji całego środowiska pieczy zastępczej, w tym przedstawicieli placówki opiekuńczo-wychowawczej, opiekunów zastępczych, ośrodków pomocy społecznej, organizacji pozarządowych, mających na celu wzrost integracji całego środowiska pieczy zastępczej i doskonalenie jakości współpracy tych podmiotów w obszarze pieczy zastępczej.</p>	<p>PCPR</p>	<p>Przez cały okres realizacji Programu</p>	<p>Liczba i typ spotkań służących integracji całego środowiska pieczy zastępczej; Liczba uczestników)</p>	<p>Zliczanie liczby spotkań i liczby uczestników</p>

IV. Monitoring i ewaluacja

Program Rozwoju Pieczy Zastępczej będzie podlegał monitoringowi i ewaluacji.

Prowadzony monitoring będzie zakładał systematyczną analizę stopnia realizacji poszczególnych celów i zadań Programu. Jego celem będzie ocena procesu wdrażania Programu, gdzie podstawowym kryterium jej dokonywania będą określone wskaźniki realizacji zadań. Monitoring będzie prowadzony przez wyznaczonych pracowników PCPR. W odniesieniu do zadań, których realizacja została przewidziana w sposób ciągły, przez cały okres realizacji Programu, analiza stopnia realizacji wskaźników powinna być dokonywana minimum raz do roku – w powiązaniu z prowadzoną ewaluacją.

Prowadzona będzie ewaluacja wewnętrzna polegająca na dokonaniu (po każdym roku wdrażania Programu) przeglądu zrealizowanych zadań, w tym stopnia osiągnięcia poszczególnych wskaźników oraz wprowadzeniu tam, gdzie zostanie to uznane za zasadne, odpowiednich zmian w sposobie realizacji zadań tak, by ostatecznie osiągnąć wszystkie założone wskaźniki i cele założone w Programie.

Wyniki ewaluacji będą stanowić podstawę do sformułowania celów i zadań w kolejnych edycjach programów rozwoju pieczy zastępczej.

V. Źródła finansowania

Do podstawowych źródeł finansowania Programu należy Budżet Powiatu w ramach limitów rocznych planów budżetowych, uzupełniany środkami pozyskanymi od podmiotów zewnętrznych (UE, administracja rządowa).

DYREKTOR
Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie

Agnieszka Gorczyca